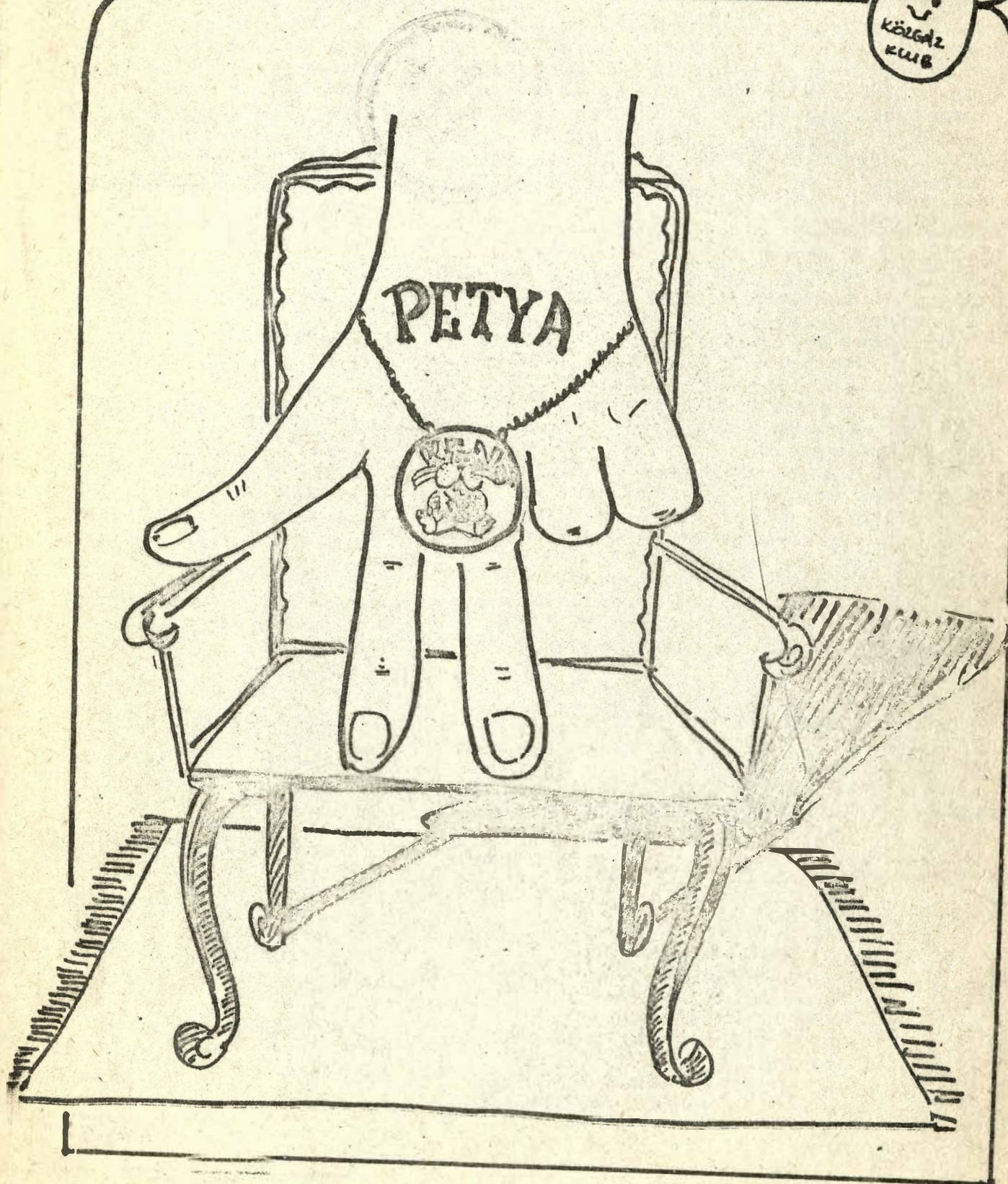


KLUB

KÖZLÖNY

HKKE KLUB KIADVÁNYA

1984. MÁJUS. 9.



A REFORM LEHETŐSÉGEI

vendégünk:

NYERS REZSŐ

/ 61 éves /

38-42: nyomdász; 38-tól vesz részt a munkásmozgalomban; 40-től párt-nyéki titk.h., majd titk.; 48-51: az MDP KV apparátus mtsa.; 52-54: a Belker. Min-ban főoszt.vez.; 48-54: az MDP KVPóttagja, 54-56: tagja; 51-56: elvégzi a Közgázt; 54-56: a SzÜVOSz eln.h; 57-től elnöke; közben 56 nov.-57: közellátási kormánybiztos; 60-62: pénzügyminiszter; 57-től az MSzMP KB tagja; 62-66: a PB póttagja, 66-75: a PB tagja; 62-74: a KB titkára; 74-81: az MTA Közgazd. tud. Int. igazgatója, 81-től tudományos tanácsadója; 48-53 és 58-tól parlamenti képviselő; 80-tól az Országgyűlés kereskedelmi bizottságának elnöke

Előzetes kérdéseink:

- A legutóbbi KB-ülésen a reform mérsékelt továbbfejlesztése mellett foglaltak állást. Kérjük, tájékoztasson a mechanizmus-vita jelenlegi állásáról!
- Elégségesnek tartja-e a remélt későbbi gyorsabb fejlődés szempontjából a "kis lépések politikáját", az "arany középutat"?
- Mi a véleménye a /radikális/ reform-közgazdászok szerepéről, tevékenységéről? /Az elmúlt három félévben a POLTAR-okon hallhattuk Bauer T-t, Tardos M-t, Antal L-t, Lengyel L-t is.../
- A KGST hogyan befolyásolja a magyar reformtörekvéseket? A júniusi moszkvai csúcson mi várható? A lengyelek és a bolgárok mennyiben követnek, illetve támogatnak minket?
- A gazdaság demokratizálódását mennyiben kellene követnie a politikai, társadalmi élet demokratizálódásának, az ideológiai, kulturális élet rugalmasabbá válásának /reformjának?/ ? Van-e erre konkrét jel, illetve remény?

+++ === +++ === +++ === +++ === +++ === +++

Nyers Rezső /aki közel négy évi csend után 78 februárjában a POLVAX-on - az I-es előadásban 600 fő előtt - szólalt meg először nagyobb hallgatóságnak/ az elmúlt években mind gyakrabban szerepel közgazdasági, ideológiai konferenciákon, előadásokon, a sajtóban. Csak néhány példa cikkeiből, interjúiból:

a magyar sajtóban:

interjúk: /új/ Mozgó Világ 84/1-2 sz.

Magyar Ifjúság 83.dec.23.

Figyelő 83.dec.22.

ÉS 80/51.sz.

Magyar Hírlap 83.jan.27.

cikkek:

Társadalmi Szemle 83/2. sz.

Közgazdasági Szemle 82/1. sz.

82/4. sz.

Népszabadság 83.dec.28. /Kinárdi/

a külföldi sajtóban:

Daily Telegraph 83.szept.16.

Weltwoche 83.szept.8.

Neue Zürcher Zeitung 83.febr.17.

Finantial Times 83.febr.15.

Newsweek 83.febr.14.

Süddeutsche Zeitung 83.febr.10.

Washington Post 82.dec.14.

Los Angeles Times 82.nov.18.

Hungarian Studies Review 82/ősz

Részletek a Hungarian Studies Review-ban megjelent interjúból, amelyet John Komlos készített az Indiana állambeli Bloomingtonban '82.márc.24-én:

BESZÉLGETÉS EGY KOMMUNISTA GAZDASÁGI REFORMERREL

/.../

Ny.R.: 1963 végén kezdeményeztem egy nem-hivatalos rendszeres baráti összejövetelt, hogy gazdaságpolitikánk jövőjéről beszéljünk. Tizenketten voltunk.

J.K.: Tizenkét dühös ember ?

Ny.R.: Nem, nem egészen. Pusztán elégedetlenek voltunk gazdaságpolitikánkkal. Az az igazság, hogy legtöbbünknek, mind közgazdászoknak, mind politikusoknak, már 1953 óta voltak bizonyos reformszándékaink; így az 1968-as reformtulaajdonképpen 1953-ig vezethető vissza. Azonban csak 1963 végén kezdtük meg azokat a reformmal kapcsolatos vitákat, amelyek végül is 1968-hoz vezettek. Körülbelül két évet vett igénybe a program főbb körvonalainak előkészítése, és még másfél évet, körülbelül kétszáz szakember segítségével, a program részleteinek a kidolgozása. De kezdetben csoportunk csupán egy nem-hivatalos baráti gyülekezet volt.

J.K.: Egy 'Vasárnapi Kör' ?

Ny.R.: Talán igen, de mi a pártközpontban találkoztunk, nem a saját lakásunkon. Pártonkívüliek is részt vettek.

J.K.: A párt tudomásával és beleegyezésével ?

Ny.R.: Ebben az időben én a Központi Bizottság titkára voltam.

/.../

J.K.: Mi volt a Szovjetunió hozzáállása az Önök kezdeményezéseihez ?

Ny.R.: Abban az időben gyakran jártam Moszkvában. Ők nem kényszerítettek minket sem az egyik, sem a másik irányba.

J.K.: És a belső politikai ellenzők ?

Ny.R.: Javaslatainkat egyhangúlag fogadta el a Központi Bizottság.

J.K.: De a vitákból következtetni lehetett az ellenzők erejére, ugye ?

Ny.R.: A Központi Bizottság 90 tagjának 10, talán 20 százaléka volt ellenünk ebben az értelemben. A javaslat kidolgozására kétszáz szakembert hívtunk össze; néhány bizottságban talán a szakemberek egyharmada akarta folytatni a szovjet modellt.

/.../

Ny.R.: Tudatában vagyunk annak a ténynek, hogy nem beszélhetünk egységes munkaszisztályról. Vannak egészen maradi elemei is, és nem kockáztathatjuk, hogy ezek az elemek döntő befolyáshoz jussanak.

Társadalmi fejlődésünk jellege minden bizonnyal átmeneti. Úgyelnünk kell, hogy a proletárdiktatúra ne maradjon a szocializmus állandó jellemzője. Népi állammá kellene válnunk; ez Hruscsov koncepciója. A jövőben célunk az egész nép átfogása.

Ez végül is elvezet minket a reformerek és a konzervatívok közötti legnagyobb különbséghez. Mi, akkor is és most is, a demokratizálódás folytatását, a konzervatívok azonban a proletárdiktatúra védelmét akarják; azt állítják, még nem vagyunk abban a helyzetben, hogy kontrolljainkat kikapcsolhassuk.

A konzervatívok gátolhatták volna reformunkat, de nem tették. Mi válaszképp támogattuk őket később, 1972-ben, amikor politikánk egy bizonyos visszafordulása kezdődött. Ez egy ilyen 'adok-kapok' volt.

/.../

Ny.R.: Bizom benne, hogy a reform, melyet kezdeményeztem, a nyolcvanas években teljes erővel folytatódik.

J.K.: Lehetővé tette a reform Önöknek, hogy felvegyék a versenyt nyugati szomszédjuk életszínvonalával ?

Ny.R.: Ugy gondolom, most közelebb vagyunk az osztrák életszínvonalhoz, mint eddig bármikor. E probléma elbírálásához számításba kell venni, hogy keresztülmentünk egy szocialista forradalmon, amely drága volt mind emberi, mind anyagi tekintetben; s ráadásul az ötvenes években sok hibát követtünk el szocialista beruházási politikánkban. Az eredmények mutatják, hogy 1965 és 1973 között a világ leggyorsabban fejlődő országai között voltunk, és csak olyan országok előzték meg, mint Japán és Dél-Korea. / X hivatkozás az ENSZ nemzetközi összehasonlító jelentésére / Ez a gazdasági fejlődés - úgy gondolom - reformunk előnyös hatásának tulajdonítható.

J.K.: Hogyan látja társadalmuk helyzetét ?

Ny.R.: Társadalmunk nyugtalan. Erzi a nehézségeket, melyek az események geopolitikai változásából erednek; érzi, hogy az út rögössé válhat. Ameny-

nyiben tovább követjük a politikai irányvonalat, amelyet elkezdünk, s amennyiben nem fordulunk vissza, legyőzhetjük a nehézségeket. Ehhez szükséges, hogy a politikai vezetés eléggé határozott legyen, hogy merje folytatni a reformokat a jövőben.

Nem vagyok benne biztos, hogy ez történik; realista politikus vagyok. Ha az enyhülés helyzete tovább romlik, alig leszünk képesek a reformok folytatására.

J.K.: Amennyiben folytatják reformjukat, az hova vezet ?

Ny.R.: Egy szocialista demokráciához. Egy szocialista Magyarországhoz, mely hid lehet a Kelet és a Nyugat között. Amennyiben a szuperhatalmaknak nincs szükségük ilyen hídra, akkor az gondokat okoz. Egy kedvező geopolitikai légkör elengedhetetlen feltétele sikerünknek.

000 === 000 === 000 === 000 === 000 === 000

A Newsweekben megjelent rövid interjú szövege, amelyet Douglas Stanglin készített Budapesten - '83.febr.14.:

A 'GULYÁS-KOMMUNIZMUS ATYJA

D.S.: Lemásolható-e a magyar gazdasági modell a szocialista blokkon belül máshol is ?

Ny.R.: A lényeg az, hogyan értelmezi a tervezés és a piac kapcsolatát. A hagyományos szovjet modell szerint a tervezés a legfontosabb. Nem ismeri el a piac objektív létezését. A magyar modell tudomásul veszi, hogy a piac visszahat a tervezésre. A szovjet és a magyar modell alapvető elvei különböznek és a szocialista országoknak ezek közül kell választaniuk.

D.S.: S mit választanak ?

Ny.R.: Csak Jugoszlávia és Magyarország döntött úgy, hogy valami mást próbál meg. A többiek a hagyományos szovjet modellt követik.

D.S.: Ön azt javasolta, hogy a KGST-országok állítsanak föl egy szabadkereskedelmi övezetet, vagy egy mini 'közös piacot'. Elleneznének a szovjetek egy ilyen tervet ?

Ny.R.: Meg kellene győznünk a szovjet vezetőket, hogy egy szabadkereskedelmi övezet nem ellenük működne, hanem a mi adott viszonyaink között.

D.S.: Hisz Ön abban, hogy a többi KGST-ország relatív konzervativizmusa lelassítja Magyarország gazdasági reform-kísérleteit ?

Ny.R.: Szinte alig van olyan pillanat, hogy ne fognának minket vissza. Az a véleményük, hogy Magyarország gazdaságilag visszafelé halad. Mondják, hogy népünknek politikai és ideológiai nevelésre van szüksége, és azután visszatérünk a helyes útra. Várjuk, majd meglátjuk.

D.S.: Magyarországnak jelenleg milyen problémákkal kell szembenéznie ?

Ny.R.: Jelenleg a legnagyobb nehézséget a belső gazdasági helyzet jelenti. Nem tudunk elegendő hitelt kapni. A piaci egyensúly eléréséért dolgozunk. De hitelek nélkül csak nagyon, nagyon lassan tudjuk továbbfejleszteni a dolgokat.

D.S.: Mostanában volt Magyarországon egy ideológiai konferencia. Egy ilyen jellegű konferencia összehívásának szükségessége utal-e a reform-vezetés hiányára ?

Ny.R.: Nem a vezetésre gondolunk. Egy politikai cél van előttünk, és keressük az utat, hogy azt elérjük. A marxista ideológiának modernizálásra van szüksége.

/összeállította: "ir-ma", fordította: Ildi/

POLTAR VISSZHANG:

Az OTSH új e.h-e először talán azt hitte, hogy rutin-előadókörútján a lajosmiseri nyugdíjas-klubba érkezett, de az érdeklődő kb. 30 fő életkora sem zavarta különösebben; hosszú és unalmas bevezetőjében sokmindenről beszélt /az ókori és újkori olimpiák történetéről, a NOB-ról, annak bizottságairól, stb./ csak épp előzetes kérdéseinkről nem vett tudomást - kénytelen is volt a vitavezető 50 perc után félbeszakítani, hogy legyen szíves a politikai kérdésekre térni. Többszöri rákérdezés után végül is szóba került az esetleges olimpiai 'bojkott' amely szóról megtudtuk, hogy még nem hangzott el szocialista sportvezető részéről. Megtudhattuk azért, hogy a szoc.közösség egyeztetett külpolitikájától nem tér el a sportdiplomácia sem /bár megjegyezte: Románia már jelentkezett.../; hogy a felmerült számos kérdés döntő többsége már megoldódott, s csak a Los Angeles-i útvonalak biztonságának állami garanciája hiányzik még. Ne sajnálja, aki nem jött el!

/ oszkar /

J A Z Z H I R E K

Közgáz Jazz Klub Elnézést kérünk mindenkitől a május 1-i koncert műsorváltozása miatt, de Szabados György betegség miatt nem tudta vállalni a fellépést, ezért került sor a Dresch Quartet fellépésére.

május 12-én szombaton 19 órától:

Félevzáró koncert

fellép: MASINA JAZZ CSOPORT

/Grencsó István - szaxofon, fuvósok, Geröly Tamás - dob, ütőhangszerek
Samu Sándor - tuba/

BINDER - KÖRMENDI DUÓ

/Binder Károly - zongora, Körmendi Ferenc - brácsa/

Lévé, hogy a félev végétért /legalábbis a jazzklub számára/ megpróbálom néhány sorban összegezni a tanulságokat és értékelni a klub munkáját.

Március 13-án kezdtünk, több mint 1 éves szünet után kellett újra beindítani a Klubot. A feltételeink aránylag jók voltak, kaptunk új zongorát, magnót, világítási eszközöket. /Ezért külön köszönet az Egyetem vezetésnek és a Közművelődési Titkárságnak/ A Kinizsi utcai helység sajnos nem túl ideális, többek között azért, mert akusztikája Európa szerte híresen rossz, de ebben sajnos valószínűleg az egyetemi rekonstrukció befejezéséig nem is várható változás.

A félev folyamán 6 rendezvényt tartottunk, elhasználtunk 30 tubus technokolt /kizárólag ragasztásra/, kiraktunk 1500 plakátot, felöltöttük kb. 300.000.000 agysejtünket/ez utóbbiból mintegy a felét az elfogyasztott sörök rovására írhatjuk/ és rendszeresen felriasztottuk szüleinket szerda hajnalban, mert elfelejtettünk kapukulcsot vinni magunkkal.

Ezalatt a rövid idő alatt sikerült kialakítanunk egy sajátos zenei arculatot, sőt egy nem túl nagy létszámú törzsközönségre is szert tettünk. A Közgáz Jazz Klub neve ismét visszakerült a köztudatba és Budapest egyik legjobb jazzklubjává vált. /Ez nem csak az én szubjektív véleményem/ Nagyon jó viszonyt sikerült kialakítanunk a zenészekkel és a kollégium portásaival, ami a továbbiakban fontos tőkét jelent a számunkra.

A fentiek alapján úgy gondolom igazán jó félevet zártunk. Ezúton is szeretném megköszönni a jazzklub aktivistáinak - Srej Mártának, Czabán Györgynek, Pálfi Zoltánnak, Szabadi "Buci" Zoltánnak, Péternek /sajnos a vezetéknevét elfelejtettem/, Zsivko Markovnak áldozatos és helyenként hasznos munkájukat és köszönet mindenkinek, aki valamilyen módon segítette munkánkat.

/R.K./

- É S S I K E R Ü L T -

Már hetek óta készülődtünk, még a szombat délutánokat is feláldoztuk. Néha csak órákig ültünk és törtük az agyunkat, kutatva a jobbnál jobb poénok után, máskor húsz perc alatt összedobtuk az egészet. Plakátfestés, versfaragás, már éjjel is ezzel álmodunk. Korteshadjárat. Pe-tour utazási iroda, Vida-féle bab-party, fordított véradás, csillagtúra úttörőkkel, /szoboravatás nélkül/, s természetesen lányok pon-ponnal. Eljött a nagy nap. Ami nagyon hosszúra sikeredett. Kinizsi 2 óra - kezdődik az utolsó bedobás. A vásáron minden kapható volt. Akinek koszos volt a cipője kipucoltathatta, és még békakölesönt is kapott, lehetett vizi-párbajozni, játékautomatázni Martin módra, vásári komédiát, Topi-mackót vagy Menő Manót nézni vagy hallgatni. A többiek közül az elsősök is nagyon kitettek magukért /az egyész hadjáratban és versenyen fej-fej mellett haladtunk/, náluk még házasságot is lehetett kötni. Persze az igazi harc 4-től kezdődött, amikor soha nem látott tömeg verődött össze azon a kis helyen, a jelöltek pedig nekiláttak a munkának. Nagy küzdelem volt. Néha egészen elszontyolodtunk, látva, hogy húznak el az orrunk elől az elsősök, de a jól bejött poénok és produkciók után ujjongtunk. Az utolsó felvonás, a musical előtt, a KDR KAR stáb inkább idegbajozó gyülekezetre, mint versengő egyetemistákra hasonlított.

ÉS AKKOR SIKERÜLT, VELÜNK ÜNNEPELT A KÖZÖNSÉG, mi lejöttünk a dobogóról és csak ugráltunk, helyben és egymás nyakába, összepusztultunk boldog-boldogtalant, és kikiabáltuk az utolsó hangot is magunkból.

Nehéz leírni mindezt, mert ezt átélni kellett. De azért leírtam, hogy TI IS TUDJÁTOK, MILYEN VOLT!

- NASCA -

V É G Z Ő S K Ö Z G Á Z O S O K !

1984. május 12-én 18 órakor ballagunk az egyetemről. Találkozunk a büfé előtt. Innen végigjárjuk a tanszékeket és az előadókat. Utána együtt átmegyünk a Ráday Kollégium nagytermébe, ahol pezsgős pohárköszöntő és egy humoros búcsúztató lesz. Hajnali 4 óráig zene, tánc és büfé! Mindenkit szeretettel várunk! A ballagóknak a belépés ingyenes, vendégeknek 20ft.

KLUB KÖZLÖNY - AZ MKKE KÖZGÁZ KLUB HETILAPJA

Felölős kiadó	: Kovácsné Audikovszky Irán
Felölős szerkesztő	: Budai Jónás
Poltár	: "Ir-ma", Várady-Brenner Ildikó
Jazz	: Reményik Kálmán
Cimlap	: Orbán Anca
Egyéb	: Maó

A szocialista építés általános törvényszerűségeinek és nemzeti sajátosságoknak szimbiózisa különös képeket vetít elénk, Kubától Koreáig és Albániától az NDK-ig. Távoli országok történelmi tapasztalatai fontos tanulságokkal szolgálhatnak vagy saját múltunk-önismeretünk értékelésére sarkallhatnak...

.... Korea szerte mindenki természetesen vette, hogy nemrég az 501-es választókerületben /is/ 100%-os volt a szavazási részvétel és lelkes összeforrottságban mindenki ugyanarra a politikusra adta le voksát. Phenjan polgárai így juttatták be a parlamentbe Kim Dzsong Il-t, akit egyszerűen csak "kedves vezérként", "szeretett vezetőként", avagy "dicsőséges pártcentrumként" emlegetnek. /.../ A hivatalos üdvözlő ódák azóta sem térnek ki pályafutásának részleteire, ám az őt ábrázoló heroikus mozaikkockák - kisebb kihagyásokkal - kezdenek egységes egészzé összeállni. /.../ Az ifjabb Kim 1942-ben, állítólag az észak-koreai Pekdu-hegység erdeiben látta meg a napvilágot. /.../ "A tisztelt vezető rendkívül értelmes gyermek volt, s mire fölseperedett, szokatlanul okos és kiemelkedő személyiséggé vált" - írják róla a hivatalos brossúrák. /.../ Ezután megannyi arra érdemesített fiatal honfitársához hasonlóan - az atyjáról elnevezett Kim Ir Szen Egyetemen szerzett közgazdasági képzettséget. Volt évfolyamtársai valóságos legendákat mesélnek személyiségéről. Az ilyenkor szokásos átszellemült lelkesedéssel mesélik, hogy az ifjú Kim valamennyi társadalmi munkaakción az élen járt és példát mutatott az összes odarendelt önkéntes számára. A Kim Ir Szen műveit tanulmányozó rendszeres és kötelező tanfolyamokon pedig még tulajdon oktatói is áttattal követték okfejtéseit. Alighanem már akkor megalapozta későbbi ideológiai munkásságát. Nem csoda, ha a tetteiről szóló brossúrákban "vezérlő iránytűnek" tartják, hiszen a helyszíni útmutatások tudományát nem mástól, mint tulajdon atyjától leste el. Ezer és ezer mérföldet jártak be együtt, s ennek során meggyesedett ki "kiemelkedő irányító képessége és nemes jellege". Azóta "személyesen vállalja a szeretett és tisztelt Nagy Vezér körüli teendőket és szervezi a munkálatokat, hogy sehol se forduljon elő a legkisebb hiba sem". Kim Dzsong Il politikai pályája valóban dinamikusan ível fölfelé. Az egyetem elvégzése után már 1963-ban a Koreai Munkapárt legaktívabb élharcosai között szerepel, s fokról fokra hódítja meg az újabb és újabb magaslatokat. A lelkesedését közlő hőstörténetek szerint az építőmunka minden területén vállára vette az irányítást, "önmagát sem kimélve, pihenés nélkül, étlen-szomjan" munkálkodott-igazgatott.

A hetvenes évek elején már egyre jelentősebb posztok biztosítják mind nagyobb beleszólását. Hamarosan átveszi a közvetlen pártapparátus irányi-

tását - KB-titkári minőségében az agitációs munkát és a szervezési ügyeket ellenőrzi. /.../ Nyugati elemzők hosszúideig eltűntnek vélték, míg nem a Koreai Munkáspárt 1980 októberében megtartott VI. kongresszusán válasz kaptak kételyeikre: Kim Dzsong Il-t nemhogy megerősítették addigi tisztségeiben /immár a nyilvánosság előtt is/, hanem újabb, sőt még fontosabb feladatokat vállalt magára. A Politikai Bizottság legbefolyásosabb egyéniségei számára új testületet bízta életre, az öttagú Állandó Bizottságot. Ennek protokoll-listáján a fiatal politikus megelőzi a miniszterelnököt. A titkárságban egyedül atyja előzi meg, de helyet kapott a katonai bizottságban is. A külföldre szánt propaganda-anyagokban japán hódolóktól kell megtudnunk, hogy a kongresszuson a párt egész tagsága és az egész nép egyöntetű kívánságának megfelelően Kim Dzsong Il titkár lett a "kimirszenizmus" ügyének egyedüli örököse. A funkcióhoz méltó aktivitásáról a sajtó rendszeresen beszámol. Országjárásáról legendák keringenek, esodával határos tetteit pedig az általa is szorgalmazott mindennapos agit-prop. kötelességek kérdéss-felelek penzumai között emlegetik. /.../ Az ifjú Kim minden területen újításokat vezetett be és "csokákat teremtetett". Midőn a Kim Cshak Kohászati Üzem egyik álmunkása elvesztette eszméletét és halálosan megbetegedett, sürgős intézkedéseket hozott. Tehetséges orvosokat és értékes gyógyszereket vezényelt a helyszínre, s így esodával határos módon megmentette a nép egyszerű fiát. Amikor egy csigákat gyűjtögető lányt elragadtak a dagály hullámai, s ez kellő időben Kim Dzsong Il tudomására jutott, személyesen intézkedett. Helikoptereket parancsolt a helyszínre, végül a légierő nagy nehézen megtalálta és megmentette a lányt. /.../ A szárazföldről messze fekvő szigetek lakóiról sem feledkezett meg, kivált azokról, ahol világítótornyok emelkednek a magasba. Az ottani felvakba nemcsak télikabátokat és egyéb ruhaneműket küldött, hanem tévékészülékeket és tangóharmonikákat ajándékozott nekik, mondván: ahol népem dolgozik, mindenütt dalolni és nevetni kell. /.../ A róla szóló tudósításokat és a lelkesítő termelési riportokat egyaránt fennkölt figyelemre méltatja: "személyesen szokta átnézni és kijavítani az ujságok kéziratait, sőt a filmstudiók műhelymunkájában is bonyolult feladatokat oldott már meg". Tanításai szerint "az irodalomnak nem az általánosságban vett embereket kell heroizálnia, hanem a független embereket és a függetlenségre kell helyezni a legfőbb hangsúlyt".

Benda László

 A K A R S Z L Á T N I E G Y J Ó F I L M E T ?
 N É Z D M E G M É S Z Á R O S M Á R T A : N A P L Ó G Y E R -
 M E K E I M N E K C . F I L M J É T !